

De heer Zaal – Water Natuurlijk

hoogheemraadschap
**Hollands
Noorderkwartier**

Dossiernummer
HHNK/22000249

Doorkiesnummer
+31725827087

E-mail
l.boon@hhnk.nl

Onderwerp
Beantwoording vragen – WN, AWP, NT
en PvdA – vervuild slootwater Polder
Drieban

Registratienummer
22.0606271

Datum
6 september 2022

Geachte heer Zaal,

Op 18 juli jongstleden stelde u het college van dijkgraaf en hoogheemraden schriftelijke vragen over vervuild slootwater in de Polder Drieban (22.0533605). Met deze brief voorzien wij in de beantwoording van uw vragen. Op de volgende pagina's vindt u de vragen, gevolgd door een reactie. Deze vragen zijn een vervolg op eerdere schriftelijke vragen (21.0246723) die beantwoord zijn via onze brief (21.0279572).

Met vriendelijke groet,

namens het college van dijkgraaf en hoogheemraden,

de secretaris,

M.J. Kuipers

de dijkgraaf,

drs. L.H.M. Kohsiek

Datum
6 september 2022

Begin vorig jaar hebben wij vragen gesteld over vervuild slotwater in polder de Drieban in Hem (gemeente Drechterland). Dit naar aanleiding van de problemen die een teler, met de ambitie om erkend te worden als biologisch teler, ondervond vanwege het vervuilde slotwater. U heeft onze vragen vervolgens uitgebreid en adequaat beantwoord, maar wij zijn wel erg benieuwd naar de ontwikkelingen. Helaas hebben wij inmiddels het signaal gekregen dat het met bepaalde verontreinigingen niet de goede kant op gaat.

Mede daarom de volgende vervolgvragen:

Vraag 1. Wij hebben begrepen dat bepaalde overschrijdingen het afgelopen jaar geen verbeteringen laten zien (Aquadesk). Kunt u dit beamen? Kunt u de overschrijdingen weer kwalificeren en kwantificeren?

Antwoord: In de afgelopen twee jaren hebben inderdaad opnieuw normoverschrijdingen plaatsgevonden. In onderstaande tabel staat vermeld om hoeveel stoffen het gaat.

Meetjaar	Totaal aantal gemeten stoffen ¹	Aantal stoffen boven de norm ¹
2020	117	4
2021	117	3 ²

De gewasbeschermingsmiddelen die in 2020 en 2021¹ één of meerdere malen normoverschrijdend zijn aangetroffen in de Polder Drieban zijn²: imidacloprid³ (insecticide), pyraclostrobin (fungicide), pyriproxyfen (insecticide) en carbendazim (fungicide). Van een aantal stoffen lijken de gemeten concentraties af te nemen.

In juli ontvingen wij een melding over de waterkwaliteit in het Driebankanaal. Naar aanleiding daarvan heeft een medewerker van HHNK ter plaatse onderzoek verricht. Bij een lange duiker die op het Driebankanaal afwatert werden lage zuurstofgehalten aangetroffen. Vanwege de droge zomer vindt in deze duiker weinig doorspoeling plaats. De waterkwaliteit in het Driebankanaal zelf was goed. Daarom heeft dit niet geleid tot verdere acties. De bevindingen zijn gedeeld met de melder. Het opengraven van de duiker kan helpen om de waterkwaliteit te verbeteren. De eigenaren van de duiker en de omliggende percelen hebben echter tot op heden geen overstemming hierover.

Vraag 2. Heeft u een verklaring voor de ontwikkeling? Betreft het overtredingen? Spelen afgegeven lozingsvergunningen van HHNK een rol? Ligt het aan het vergunningenbeleid van de gemeente?

1 Momenteel voert het Centrum voor Milieuwetenschappen Leiden een landelijke analyse en indexatie uit voor de meetgegevens van 2021. De resultaten hiervan komen dit najaar beschikbaar via de Bestrijdingsmiddelenatlas. We hebben hierop vooruitlopend de meetwaarden van 2021 geanalyseerd van de stoffen in de afgelopen jaren normoverschrijdend zijn aangetroffen in de Polder Drieban.

2 Vanwege nieuwe ingebruikname van nieuwe analyseapparatuur door Waterproef verwachten we dit najaar de meetresultaten te ontvangen van nog ontbrekende stoffen voor 2020 en 2021. Dit kan nog leiden tot aanpassing van deze cijfers. Het gaat onder andere om de stoffen folpet, captan en methyl-pirimifos.

3 De gemiddelde concentratie van imidacloprid was in 2021 lager dan de jaargemiddelde waterkwaliteitsnorm. Twee van de zes metingen zijn net iets hoger dan deze norm en de overige vier lager.

Datum
6 september 2022

Antwoord: Ook in andere gebieden en bij andere teelten hebben we in de afgelopen jaren gezien dat de afname van het aantal normoverschrijdende stoffen stagneert. Mogelijke oorzaken zijn:

- Weersomstandigheden (gewassen zijn gevoeliger voor ziektes bij natte omstandigheden)
- Toelatingsbeleid (doordat bepaalde stoffen niet meer gebruikt mogen worden, worden alternatieve stoffen juist meer gebruikt)
- Onzorgvuldig gebruik van stoffen (dit kunnen we niet helemaal uitsluiten)

De oorzaken zijn echter onzeker. We zien geen relatie met het vergunningenbeleid van HHNK of de gemeente. Zoals vermeld in onze reactiebrief op uw eerdere vragen wordt de toelating en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op Rijksniveau gereguleerd.

De gemeente Drechterland is van plan om de riolering binnen enkele jaren uit te breiden in de omgeving van het bedrijf van de biologische teler. De bedoeling is dat hierbij een groepsaccommodatie bij een naburig bedrijf op de riolering wordt aangesloten. Deze lost nu via een lokale zuiveringsvoorziening op oppervlaktewater.

Vraag 3. Is bij u bekend of boeren en/of telers in dit gebied gebruik maken van het Landbouwportaal? Zo ja, op welke wijze? En zo ja, wat kunt u zeggen over het effect?

Antwoord: In de Polder Drieban³ hebben tot 8 augustus jl. 56 agrarische bedrijven gebruik gemaakt van het Landbouwportaal Noord-Holland. Ter vergelijking, in 2020 waren er volgens gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek in de gemeente Drechterland 270 bedrijven gevestigd gerelateerd aan landbouw, bosbouw of visserij⁴. De Polder Drieban beslaat ongeveer de helft van het oppervlak van deze gemeente. De deelnemende bedrijven hebben een coachbezoek aangevraagd en/of maatregelen uitgevoerd op het gebied van diverse thema's, zie onderstaande tabel. De nieuwe openstelling van de subsidieregeling sinds juni jl. - biedt mogelijkheden voor zowel bestaande als nieuwe deelnemers voor stimulering van aanvullende maatregelen.

Thema Landbouwportaal	Aantal deelnemers
Duurzaam bodembeheer	18
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	20
Gewasbeschermingsmiddelen	5
Perceel- en oeverinrichting & beheer	9
Voldoende zoetwater	4
Eindtotaal	56

De coachbezoeken dragen bij aan de bewustwording van de agrarische ondernemer van aandachtspunten binnen zijn bedrijfsvoering en voor mogelijkheden om dit te verbeteren door uitvoering van maatregelen. Het gaat daarbij naast het vergroten van waterbewustzijn en bovenwettelijke investeringen ook om niet-subsidiabele maatregelen die passen binnen de goede landbouwpraktijk. Maatregelen binnen de volgende thema's dragen bij aan het verminderen van emissies van gewasbeschermingsmiddelen:

- Duurzaam bodembeheer: maatregelen binnen dit thema dragen bij aan een gezonde bodem. Deze is weerbaarder tegen ziektes en plagen en kan bijdragen aan minder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen

3 Bedrijven die meedoen aan het Landbouwportaal worden niet op polderniveau bijgehouden. Op basis van de vestigingsplaats is een selectie gemaakt van plaatsen die (gedeeltelijk) in de polder Drieban gelegen zijn. Hierdoor kan sprake zijn van een overschatting van het aantal genoemde bedrijven.

4 Bron: CBS Statline, <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/>.

Datum
6 september 2022

- Gewasbeschermingsmiddelen: in dit thema wordt zowel gekeken naar de gebruikte middelen (zijn er minder milieubelastende alternatieven) als het moment en de wijze van toepassing, reiniging van gebruikt materiaal en materieel en zuivering van erf- of restwaterstromen.
- Perceel- en oeverinrichting & beheer: bredere bufferstroken langs de oever zorgen voor een grotere afstand tussen het gewas en het oppervlaktewater, zodat bij bespuitingen minder kleine druppeltjes in het water terechtkomen via drift.

De effecten van maatregelen worden beschreven in de BOOT-lijst⁵. Wij vinden het van belang de effecten van de maatregelen te volgen hoewel het complex is maatregelen direct te vertalen naar de waterkwaliteit in een bepaald gebied. Twee factoren zijn van groot belang voor het bepalen van de effecten: tijd en schaalgrootte. Naast dat het tijd kost om tot uitvoering van maatregelen te komen treedt een effect niet altijd meteen op. Bij bodemaatregelen duurt het vaak enkele jaren totdat in het betreffende perceel effect optreedt. Bij een klein aantal deelnemers is het effect vooral lokaal. Hoe hoger het aantal deelnemende bedrijven/percelen, hoe groter het effect op polderniveau. Metingen van gewasbeschermingsmiddelen zijn erg kostbaar, waardoor we zoveel mogelijk inzetten op gebruik van het bestaande meetnet.

Vraag 4. Met 'gezond water' gaat het in deze polder, zo lijkt het, niet de goede kant op. Hetgeen dus haaks staat op de ambitie van HHNK. U gaf vorig jaar aan dat we in dezen afhankelijk zijn van andere overheden en van de sector zelf. Bent u voornemens om de problematiek, gezien de stagnerende ontwikkeling, met klem onder de aandacht te brengen van het Rijk, de Provincie en de sector? Of heeft u anderszins ideeën om het tij te keren?

Antwoord: Wij brengen deze problematiek doorlopend onder de aandacht van het Rijk en de sector. Via de Unie van Waterschappen dringen we aan op extra wettelijke maatregelen. Een goed voorbeeld van een maatregel die op initiatief van de waterschappen zal worden uitgerold is de verbreding van de teeltvrije zones. Deze maatregel is weliswaar opgenomen in het 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn, maar zal ook bijdragen aan minder emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater.

In de Samenwerking Bodem en Water werken we samen met de provincie en de sector aan de agrarische waterkwaliteitsopgave. Via het Landbouwportaal Noord-Holland stimuleren we de uitvoering van bovenwettelijke emissiebeperkende maatregelen. Hiermee geven we invulling aan landelijke afspraken om als waterschappen de sector te helpen met de uitvoering van de doelen vanuit het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.

De Unie van Waterschappen werkt momenteel samen met de sector, overheden en ketenpartners aan de uitwerking van het pakket van maatregelen emissiereductie gewasbescherming open teelten (Toekomstvisie gewasbescherming 2030). Met deze maatregelen wordt beoogd dat er in 2027 geen normoverschrijdingen meer zijn van gewasbeschermingsmiddelen en dat de emissies ervan in 2030 zijn teruggebracht naar nagenoeg nul. Wij volgen de ontwikkelingen en bespreken met regionale sectorvertegenwoordigers de uitrol in ons gebied, via bijvoorbeeld het landbouwportaal.

5 <https://agrarischwaterbeheer.nl/document/boot-lijst-maatregelen-agrarisch-waterbeheer>.